

บทที่ ๑

บทนำ

ในปัจจุบันนี้แผนการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศมีแนวโน้มที่จะมุ่งไปในด้านการส่งเสริมการอุตสาหกรรมภายในประเทศให้เพิ่มมากขึ้น ทั้งนี้สาเหตุหนึ่งมาจากความต้องการลดปริมาณสินค้าที่สั่งเข้ามาในประเทศเพื่อสงวนเงินตราต่างประเทศ ทั้งยังเป็นการสนับสนุนให้ประชาชนมีงานทำและมีรายได้แน่นอน แผนการอาศัยรายได้จากทางเกษตรกรรมเป็นส่วนใหญ่อย่างที่เคยเป็นมาในอดีต ซึ่งยากที่จะควบคุมให้ได้จำนวนที่แน่นอนเพราะต้องอาศัยปรากฏการณ์ธรรมชาติช่วยอยู่เป็นจำนวนมาก การที่รัฐบาลมุ่งส่งเสริมกิจการด้านอุตสาหกรรมดังกล่าว เป็นผลให้วงการอุตสาหกรรมภายในประเทศตั้งแต่ขนาดเล็กจนถึงขนาดใหญ่ขยายขอบเขตกว้างขวางไปเรื่อย ๆ ทั้งในสถานประเภทของสินค้าที่ทำการผลิต ขนาดของอุตสาหกรรมที่ทำการผลิต และจำนวนโรงงานที่เปิดขึ้นใหม่อยู่เสมอ

เมื่อกิจการอุตสาหกรรมขยายตัวมากขึ้นดังกล่าว ปัญหาเกี่ยวกับการบันทึกต้นทุนในการผลิตสินค้าจึงเกิดขึ้น แต่เดิมมาต้นทุนในการผลิตอันประกอบด้วยวัตถุดิบ ค่าแรง และค่าใช้จ่ายโรงงาน มักจะถูกบันทึกในบัญชีด้วยจำนวนที่เกิดขึ้นจริงหรือกล่าวอีกนัยหนึ่งว่าเป็นจำนวนที่ธุรกิจได้จ่ายออกไปจริง ๆ การบันทึกต้นทุนการผลิตด้วยวิธีนี้กระทำได้ออกเมื่อมีหลักฐานการจ่ายเงิน หรือหลักฐานการเป็นหนี้ในกรณีธุรกิจยืมระยะเวลาการชำระเงิน จึงจะสามารถบันทึกได้ว่าเป็นจำนวนเท่าใด ซึ่งในการปฏิบัติจริง ๆ แล้วการจะทราบปริมาณและราคาของสิ่งของที่นำไปใช้ในการผลิตที่แน่นอนนั้น บางครั้งต้องกินระยะเวลาานเพราะอาจจะเกิดปัญหาบางประการ เช่นในการซื้อวัตถุดิบเพื่อใช้ในการผลิตสินค้า หากราคาสินค้าในใบเรียกเก็บเงินของผู้ขายกับราคาที่ทางธุรกิจได้ตกลงไว้กับผู้ขายไม่ตรงกัน ก็ต้องมีการสอบสวนราคาที่แน่นอนว่าเป็นเท่าใดเพื่อจะได้จ่ายเงินจำนวนที่ถูกต้อง ในระหว่างรอการจ่ายเงิน หากได้มีการนำวัตถุดิบจำนวนนั้นมาทำการผลิตจนสำเร็จออกมาเป็นสินค้าสำเร็จรูป ก็ยังไม่สามารถทราบต้นทุนของผลิตผลนั้นจนกว่าจะได้มีการตกลงกันเรียบร้อยและจ่ายค่าวัตถุดิบนั้นแก่ผู้ขาย แม้จะไม่มีปัญหาในด้านการจ่ายเงิน ก็ยังมีปัญหาอื่นอีกเช่น ต้นทุนการผลิตที่เกิดขึ้นในแต่ละงวดการผลิตนั้นเป็นต้นทุนที่ต่ำที่สุดเท่าที่กิจการจะสามารถทำได้หรือไม่ กิจการอื่นที่ผลิตสินค้าประเภทเดียวกัน อาจมีต้นทุนการผลิตต่ำกว่า ทั้งนี้โดยมีข้อสมมติว่าปัจจัยอื่นที่มีผลกระทบต่อต้นทุนการผลิตเหมือนกันหมด แม้แต่การเปรียบเทียบผลการดำเนินงานของธุรกิจเองในแต่ละงวดบัญชี ต้นทุนการผลิตที่เกิดขึ้นจริงในแต่ละงวดก็ยังไม่สามารถระบุได้ว่าเป็นจำนวนที่เหมาะสมหรือไม่ เพราะไม่มีต้นทุนที่เป็นมาตรฐานอันได้จากการคำนวณโดยทำการศึกษาถึงวิธีการผลิตโดยละเอียดและระมัดระวัง

คำนึงถึงระดับการผลิตที่ธุรกิจสามารถทำได้ มาเปรียบเทียบให้เห็นข้อแตกต่าง

ด้วยเหตุนี้จึงได้มีการคิดค้นเทคนิคต้นทุนการผลิตโดยใช้วิธีการประมาณล่วงหน้าอย่างมีเหตุผล เพื่อบันทึกต้นทุนใดก็ตามที่ในขณะที่ธุรกิจทำการผลิตสินค้านั้น การประมาณต้นทุนล่วงหน้านั้นจะต้องคำนึงถึงปัจจัยหลายประการที่จะมีผลกระทบต่อต้นทุนการผลิต ต้นทุนที่ได้จากการประมาณนี้ไม่จำเป็นที่จะต้องบันทึกลงในสมุดบัญชีของธุรกิจเสมอไป ธุรกิจอาจยังคงบันทึกต้นทุนจริงที่เกิดขึ้นในสมุดบัญชี แล้วนำตัวเลขที่เกิดขึ้นจริงเหล่านั้นมาเปรียบเทียบกับต้นทุนที่ประมาณไว้อย่างมีหลักเกณฑ์ว่าจะเป็นเท่าใด ทั้งนี้เพราะการบันทึกต้นทุนลงในบัญชีนั้นมิได้ใช้ประโยชน์เพียงพอเพื่อธุรกิจจะได้ทราบถึงต้นทุนของสินค้าที่ผลิตขึ้นเท่านั้น แต่ยังใช้ประโยชน์ในการควบคุมต้นทุนการผลิต โดยอาศัยตัวเลขต้นทุนที่บันทึกในบัญชีที่ผ่านมาเป็นข้อมูลที่ใช้ในการประมาณต้นทุนที่จะนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการเปรียบเทียบดังกล่าวด้วย ต้นทุนที่ได้จากการประมาณขึ้นนี้ในปัจจุบันแยกได้เป็นสองระบบคือ ระบบบัญชีต้นทุนโดยประมาณ และระบบบัญชีต้นทุนมาตรฐาน ความแตกต่างของทั้งสองระบบบัญชีนี้กล่าวโดยสรุปได้ว่า อยู่ระยะเวลาของการประมาณต้นทุน ความละเอียดในการประมาณและค่าใช้จ่ายที่เกิดจากการประมาณต้นทุน กล่าวคือต้นทุนโดยประมาณจะเป็นการประมาณล่วงหน้าว่าต้นทุนการผลิตในงวดต่อไปควรจะเป็นเท่าใด ส่วนต้นทุนมาตรฐานเป็นการประมาณล่วงหน้าเช่นกันแต่มิได้ใช้เฉพาะในการผลิตของงวดต่อไป หากเป็นการประมาณต้นทุนที่ควรจะเป็นในระดับที่ควรที่จะผลิตโดยปกติ ฉะนั้นมาตรฐานนี้จะยังคงใช้อยู่ต่อไปตราว่าที่ยังไม่มีการเปลี่ยนแปลงผลผลิต วิธีการผลิต ราคาวัตถุดิบ อัตราค่าแรงไปจากมาตรฐานที่ตั้งไว้เป็นอย่างมาก ฉะนั้นต้นทุนมาตรฐานจึงต้องพิจารณาถึงรายละเอียดต่าง ๆ มากกว่าเพราะเป็นการพิจารณาในขอบเขตที่กว้างกว่าต้นทุนโดยประมาณ อันเป็นผลทำให้ค่าใช้จ่ายในการกำหนดต้นทุนมาตรฐานสูงกว่า เนื่องจากความต้องการข้อมูลในการทำต้นทุนให้ถูกต้องที่สุดย่อมมีมากกว่า อย่างไรก็ตามอาจกล่าวได้ว่าต้นทุนโดยประมาณเป็นส่วนหนึ่งของต้นทุนมาตรฐาน เพราะหลักการใหญ่ได้จากการประมาณขึ้นเหมือนกัน ต่างกันแต่ในรายละเอียดปลีกย่อยที่ธุรกิจแต่ละแห่งจะนำไปใช้เพื่อความเหมาะสมกับกิจการของตนเท่านั้น

นอกจากสนองความต้องการในด้านการรวบรวมต้นทุนการผลิตให้ได้อย่างสะดวกรวดเร็วยิ่งขึ้น แล้วต้นทุนมาตรฐานยังมีประโยชน์ในด้านการควบคุม ลดต้นทุนการผลิต และวิเคราะห์ผลการดำเนินงานของธุรกิจซึ่งจะได้อีกโดยละเอียดต่อไปอีกด้วย จึงมีผู้ให้ความสนใจระบบบัญชีต้นทุนทั้งสองแบบดังกล่าวมากขึ้นตามลำดับ แต่จากการสอบถามส่วนหนึ่งของผู้ประกอบการอุตสาหกรรมปรากฏว่านิยมใช้

ต้นทุนโดยประมาณมากกว่าต้นทุนมาตรฐาน ทั้งที่ต้นทุนมาตรฐานนั้นให้ประโยชน์ในด้านการควบคุมมากกว่า เพราะชี้ให้เห็นถึงต้นทุนที่ควรจะเป็นหากการผลิตใดดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ ผลต่างที่เกิดจากต้นทุนจริงต่างไปจากมาตรฐานจึงใช้เป็นตัววัดประสิทธิภาพของการทำงานได้ดีกว่าผลต่างที่เกิดจากต้นทุนจริงและต้นทุนโดยประมาณซึ่งใช้วัดการทำงานในงวดที่ประมาณต้นทุนไว้เท่านั้น จึงเป็นปัญหาที่ควรวิเคราะห์หาเหตุว่าทำไมจึงเป็นเช่นนั้น

ต้นทุนมาตรฐาน คือต้นทุนการผลิตที่ได้กำหนดไว้ล่วงหน้าอย่างมีหลักเกณฑ์ในการผลิตสินค้าหนึ่งหน่วย โดยใช้ปัจจัยการผลิตที่มีอยู่อย่างมีประสิทธิภาพ ฉะนั้นการกำหนดต้นทุนมาตรฐานจึงเป็นการคาดคะเนเหตุการณ์ในอนาคต ซึ่งยากที่จะถูกต้องหรือนำไปใช้ได้ประโยชน์หากไม่มีหลักเกณฑ์ในการคาดคะเนที่ถี่เพียงพอ มาตรฐานที่กำหนดขึ้นอาจแบ่งได้ ๒ ประเภทคือมาตรฐานในด้านการราคา และมาตรฐานในด้านการปริมาณของปัจจัยการผลิตที่ใช้ มาตรฐานทั้ง ๒ ประเภทดังกล่าวก็จะแยกกำหนดออกไปตามปัจจัยการผลิตอันประกอบด้วยต้นทุนที่เป็นมูลฐานสำคัญของต้นทุนการผลิต ๓ ประเภทคือ วัสดุดิบ, ค่าแรง และค่าใช้จ่ายโรงงาน ฉะนั้นการตั้งมาตรฐานจึงต้องคำนึงถึงสิ่งที่มีผลกระทบต่อปัจจัยการผลิต ๓ ประเภทข้างต้น เช่น การเลือกวัสดุดิบที่จะนำมาใช้ในการผลิต การศึกษาเวลาและวิธีการทำงานของพนักงาน, การศึกษาการปฏิบัติงานของเครื่องจักรที่ใช้ในโรงงานหรือค่าใช้จ่ายโรงงานต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นในการผลิตสินค้า ต้นทุนมาตรฐานนี้อาจแบ่งได้เป็นสองชนิด^๑

๑. มาตรฐานพื้นฐาน (Basic Standard) เป็นต้นทุนมาตรฐานที่กำหนดขึ้นแล้วจะไม่เปลี่ยนแปลงจนกว่าจะเปลี่ยนสินค้าที่ผลิตหรือวิธีการผลิต มาตรฐานชนิดนี้ใช้ประโยชน์ในการวิเคราะห์โดยตรง และไม่ยอมรับมาลงบัญชี ทั้งนี้เพราะจะไม่เปลี่ยนแปลงมาตรฐานที่ตั้งไว้ไปตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในแต่ละปี การที่ราคาปัจจัยการผลิต เช่น วัสดุดิบ หรือค่าแรงเปลี่ยนแปลง ก็ยังไม่มีมีการเปลี่ยนแปลงมาตรฐาน วัตถุประสงค์ที่ใช้มาตรฐานนี้จึงเพื่อใช้เป็นตัวชี้ให้เห็นว่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในปีต่าง ๆ แตกต่างจากมาตรฐานไปเพียงใด โดยเฉพาะสภาพแวดล้อมในการผลิต

๒. มาตรฐานปัจจุบัน (Current Standard) เป็นต้นทุนมาตรฐานที่มักกำหนดขึ้นใช้ภายในระยะเวลาที่ธุรกิจคิดว่าจะไม่มีการเปลี่ยนแปลงของสภาพการผลิตไปจากสภาพการผลิตที่ใช้ใน

^๑ Robert I. Dickey, Cost Accountants' Handbook (Second Edition, New York the Ronald Press Co., 1960) P 15.2

การกำหนดมาตรฐานนั้น ช่วงระยะเวลาที่จะใช้มาตรฐานนี้เป็นเครื่องเปรียบเทียบจึงอาจจะสั้นกว่ามาตรฐานพื้นฐาน มาตรฐานชนิดนี้จะใกล้เคียงกับต้นทุนจริงที่เกิดขึ้นเพราะพิจารณาจากสภาพการผลิตเดียวกัน จึงนิยมนำมาตรฐานที่กำหนดขึ้นตามวิธีการนี้ ลงบันทึกในบัญชีต้นทุนของกิจการด้วยเพื่อความรวดเร็วในการรวบรวมต้นทุนการผลิต ในกรณีที่การกำหนดมาตรฐานทำอย่างมีประสิทธิภาพ ผลต่างระหว่างต้นทุนจริงกับต้นทุนมาตรฐานที่ตั้งไว้จะมีน้อยมาก และผลต่างที่เกิดขึ้นอาจเกิดจากภาวะภายนอกกิจการซึ่งสุดวิสัยที่กิจการจะแก้ไขเองได้ เช่น ภาวะเกี่ยวกับการขึ้นราคาน้ำมันอันเป็นผลให้ค่าขนส่งของเพิ่มสูงขึ้น เป็นต้น

มาตรฐาน ๒ ชนิดดังกล่าวข้างต้นนี้ยังอาจแบ่งออกไปได้หลายระดับการผลิต การแยกการกำหนดต้นทุนมาตรฐานออกเป็นหลายระดับ การผลิตก็เพื่อจะได้ทราบว่าในแต่ละระดับต้นทุนที่ควรจะเป็นนั้นเป็นจำนวนเท่าใด เพื่อใช้เปรียบเทียบกับระดับการผลิตซึ่งอาจเปลี่ยนแปลงตามสภาพแวดล้อมในการผลิตได้ตลอดเวลา ต้นทุนมาตรฐานที่กำหนดออกตามระดับต่าง ๆ แยกได้เป็น ๓ ระดับดังนี้

๑. มาตรฐานอุดมคติ (Ideal Standard) เป็นมาตรฐานที่ได้จากการใช้ปัจจัยการผลิตที่มีอยู่อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด มาตรฐานชนิดนี้จะไม่คำนึงถึงส่วนเสียต่าง ๆ ที่เกิดในระหว่างผลิตเพราะถือว่าผลิตอย่างเต็มที่ ซึ่งเป็นไปได้ยากในทางปฏิบัติจริงที่จะผลิตได้เช่นนั้น มาตรฐานชนิดนี้จึงยากที่จะปฏิบัติตามได้ แต่ก็มีประโยชน์แก่ฝ่ายจัดการในการที่จะหาตัวเลขต้นทุนต่ำสุดที่ธุรกิจสามารถกระทำได้ เพราะการใช้ปัจจัยการผลิตเต็มประสิทธิภาพ จะเป็นผลให้ได้ปริมาณการผลิตที่จะนำมาใช้กำหนดมาตรฐานสูงสุด ซึ่งจะทำให้ต้นทุนต่อหน่วยต่ำสุด เพราะกิจการจะได้ประโยชน์จากการผลิตเป็นจำนวนมากหลายอย่าง เช่น ส่วนลดที่จะได้จากการซื้อวัตถุดิบจำนวนมากก็อาจจะได้ในเปอร์เซ็นต์ที่สูง เป็นต้น

๒. มาตรฐานปกติ (Normal Standard) คำว่าปกตินี้ระบุให้ทราบว่ามาตรฐานที่กำหนด ณ ระดับการผลิตนี้ จะกำหนดขึ้นจากระดับการผลิตที่กิจการจะทำการดำเนินงานตามปกติของกิจการ โดยคำนึงถึงส่วนเสียเปล่าที่อาจจะเกิดขึ้นในระหว่างการผลิตด้วย เช่น การสูญเสียวัตถุดิบระหว่างผลิต, การที่เครื่องจักรหยุดเดินเพื่อซ่อมแซม ฯลฯ

๓. มาตรฐานที่คาดว่าจะเกิดขึ้น (Expected Actual Standard) เป็นมาตรฐานที่กำหนดจากระดับการผลิตที่คิดว่าจะทำในงวดหน้า มาตรฐานนี้จึงเปลี่ยนแปลงขึ้นลงตามระดับการผลิตที่คิดว่าจะทำอยู่เสมอ ต้นทุนมาตรฐานชนิดนี้จะใกล้เคียงกับต้นทุนโดยประมาณอย่างยิ่ง เพราะคิดจากระดับการผลิตที่จะทำในงวดหน้าเช่นเดียวกัน

จะเห็นได้ว่าการแบ่งประเภทต้นทุนมาตรฐานหรือระดับการผลิตออกเป็นระดับต่าง ๆ ก็เพื่อให้ตัวเลขต้นทุนมาตรฐานที่ได้มีความยืดหยุ่น ทำให้สามารถนำมาใช้เปรียบเทียบกับตัวเลขต้นทุนการผลิตในสถานการณ์ปัจจุบัน ที่อาจจะเกิดได้ในลักษณะต่าง ๆ กันได้ ทั้งนี้เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการนำระบบบัญชีต้นทุนมาตรฐานมาใช้เพื่อการควบคุมและวิเคราะห์ต้นทุน ประโยชน์ที่จะได้จากการใช้ต้นทุนมาตรฐานก็จะได้ประโยชน์ตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ รวมทั้งประโยชน์ในด้านอื่น ๆ ประกอบอีกกล่าวคือ

๑. ประโยชน์ในด้านการควบคุมและลดต้นทุนการผลิต การใช้ต้นทุนมาตรฐานจะทำให้เกิดผลต่างขึ้นระหว่างต้นทุนจริงและต้นทุนมาตรฐานที่ใช้ การวิเคราะห์ผลต่างที่เกิดขึ้น จะทำให้ฝ่ายจัดการทราบว่าการผลิตบกพร่องที่จุดใดและควรแก้ไขอย่างไร ผลต่างที่เกิดขึ้นนี้อาจจะมีทั้งผลต่างที่เกิดขึ้นนี้อาจจะมีทั้งผลต่างที่เกิดจากต้นทุนจริงต่ำกว่าต้นทุนมาตรฐาน และต้นทุนจริงสูงกว่าต้นทุนมาตรฐาน หากต่ำกว่าธุรกิจก็จะได้หาสาเหตุ เพื่อนำวิธีการผลิตอันสามารถทำให้ต้นทุนลดลงกว่ามาตรฐานนั้นมาใช้สลับต่อไป แต่หากสูงกว่าก็ค้นคว้าหาข้อเสียที่เกิดขึ้นซึ่งอาจแก้ไขได้หรือไม่ได้ เพราะสาเหตุที่เกิดขึ้นเป็นเรื่องสุควิสัยที่ทางธุรกิจจะควบคุมได้ การพิจารณาถึงผลต่างดังกล่าวจะเป็นผลให้ธุรกิจสามารถลดต้นทุนการผลิตลงได้ เพราะได้พยายามหาวิธีการผลิตที่มีประสิทธิภาพที่สุดมาใช้เสมอโดยมีผลต่างเป็นเครื่องมือชี้ทาง

๒. ประโยชน์ในด้านการวางแผนการดำเนินงานของธุรกิจ ต้นทุนมาตรฐานที่ใช้จะทำให้ธุรกิจสามารถวางแผนล่วงหน้าเกี่ยวกับการกำหนดราคาขาย และปริมาณสินค้าที่จะขายได้ สำหรับการกำหนดราคาขาย การทราบต้นทุนสินค้าล่วงหน้าโดยกำหนดจากมาตรฐาน ทำให้กิจการคำนวณได้ทราวจากต้นทุนการผลิตสินค้าเท่านั้น กิจการต้องการจะบวกกำไรเพิ่มอีกกี่เปอร์เซ็นต์ จึงจะสามารถดำเนินงานได้อย่างมีผลกำไรที่สูงสุดสำหรับกิจการ และสามารถตั้งราคาขายตามต้นทุนรวมกำไรที่กิจการต้องการได้ ในกรณีที่ธุรกิจต้องประกอบกิจการที่มีการแข่งขันมาก ก็สามารถทราบราคาต่ำสุดที่

สามารถจะขายได้ทันทีว่าเป็นเท่าใด โดยดูจากต้นทุนมาตรฐานที่ตั้งไว้โดยไม่ต้องรอทราบต้นทุนการผลิตจริงที่เกิดขึ้นเมื่อการผลิตเสร็จเรียบร้อยแล้ว แต่ทั้งนี้ต้นทุนมาตรฐานที่ใช้จะต้องมีความถูกต้องมากพอสมควร หากต่างจากความเป็นจริงมากก็ควรหาสาเหตุและแก้ไขมาตรฐานให้ถูกต้องใหม่ ส่วนประโยชน์ในด้านการวางแผนปริมาณสินค้าที่ธุรกิจจะขายนั้น สำหรับธุรกิจที่ผลิตสินค้าหลายชนิด ต้นทุนการผลิตสินค้าแต่ละชนิดอาจจะไม่เท่ากัน ต้นทุนมาตรฐานของสินค้าแต่ละชนิดเมื่อเปรียบเทียบกับราคาขายที่ตั้งไว้จะทำให้ธุรกิจทราบได้ว่าสินค้าชนิดใดทำกำไรให้ธุรกิจมากที่สุด กิจกรรมที่ จะทำการผลิตสินค้าชนิดนั้นให้เป็นจำนวนมากยิ่งขึ้นได้ แต่ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงปัจจัยอื่น ๆ ประกอบด้วย เช่น ความต้องการของตลาดในสินค้าชนิดนั้น สินค้าอื่นที่คงผลิตแม่จะไต่กำไรน้อยเพื่อเปิดตลาด เป็นต้น

๓. ประโยชน์ในด้านการที่ราคาของคงเหลือในวันสิ้นงวด ของคงเหลือในวันสิ้นงวดของธุรกิจที่ทำการผลิตได้แก่ วัตถุดิบ, งานระหว่างทำ และสินค้าสำเร็จรูป การที่ราคาโดยใช้ต้นทุนมาตรฐานยอมจะสะดวกรวดเร็ว โดยสำรวจสิ่งของคงเหลือว่ามีเท่าใดแล้วใช้คำนวณตามราคาต้นทุนมาตรฐานได้เลยทันที หากใช้ราคาต้นทุนจริงอาจมีปัญหาวางจะใช้ราคาจริงอันไหน เพราะในแต่ละงวดการดำเนินงานอาจต้องมีการซื้อสิ่งของหลายครั้ง แต่ละครั้งราคาต้นทุนอาจจะไม่เท่ากัน จำเป็นต้องหารราคาที่เหมาะสมที่ราคา และเป็นผลให้ของคงเหลือในวันสิ้นงวดของแต่ละปีแม่จะเหลือจำนวนเท่ากัน มีราคาต่างกัน เพราะต้นทุนจริงแม่จะคำนวณจากหลักเกณฑ์เดิมก็อาจจะไม่เท่ากันเพราะระดับราคาเปลี่ยนแปลงไป การใช้ต้นทุนมาตรฐานจึงขจัดปัญหาความแตกต่างอันเกิดจากการขึ้นลงของราคาสินค้าได้

๔. ประโยชน์ในค่านอื่น ๆ นอกเหนือจากที่กล่าวใน ๓ ข้างต้น ซึ่งขึ้นอยู่กับวิธีการที่ธุรกิจนำต้นทุนมาตรฐานไปใช้เพียงใดในธุรกิจของตน สำหรับธุรกิจที่ใช้ต้นทุนมาตรฐานบันทึกลงในสมุดบัญชีของตนด้วย ข้อมูลเกี่ยวกับต้นทุนการผลิตเช่นรายการเกี่ยวกับวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตแต่ละตอน สามารถเตรียมไวล่วงหน้าได้ เพราะใช้ราคาและปริมาณมาตรฐานที่ทำไว้แล้ว การบันทึกเกี่ยวกับต้นทุนการผลิตก็ทำได้รวดเร็วยิ่งขึ้น นอกจากนั้นต้นทุนมาตรฐานยังเป็นเครื่องมือช่วยในการทำงานประมาณของกิจการอีกด้วย คือช่วยในการทำงานประมาณต้นทุนการผลิตว่า ณ ระดับการผลิตต่าง ๆ ที่ธุรกิจคิดว่าจะทำได้นั้น จะมีต้นทุนเท่าใด อันเป็นส่วนประกอบของการทำงานประมาณกำไรขาดทุนของกิจการในงวดระยะเวลาหา

จากประโยชน์ของต้นทุนมาตรฐานดังกล่าวข้างต้น จึงทำให้มีผู้ประกอบการอุตสาหกรรม
 ในประเทศไทยบางแห่งหันมาสนใจและใช้ต้นทุนชนิดนี้ในกิจการของตน ซึ่งจะเกิดปัญหาเช่นใดบ้าง
 นั้นจะกล่าวโดยละเอียดต่อไป อุตสาหกรรมที่นำมากล่าวในที่นี้เลือกมาเพียงบางส่วน เป็นอุตสาหกรรม
 ที่ทำการผลิตสินค้าที่มีลักษณะต่างกัน เพื่อประโยชน์ในการศึกษาปัญหาที่จะเกิดขึ้นในแง่ต่าง ๆ
 กันออกไป วัตถุประสงค์ในการค้นคว้ามุ่งศึกษาถึงปัญหาที่เกิดขึ้นเป็นส่วนใหญ่ว่ามีสาเหตุมาจากอะไร
 บ้าง เพื่อเป็นแนวทางไปสู่การนำระบบบัญชีต้นทุนมาตรฐานมาใช้ได้อย่างได้ประโยชน์ยิ่งขึ้น

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย